

Viatjar : l'Italia deu Nòrd

Anar entà Venècia, « Venise », de noste abans qu'ei un hèra beròi viatge de 1400km. Com ac hasoi vint ans a en familha que podetz passar per Cuneo e tirar en davant entà ua descobèrta linguistica. Qu'entratz en Italia peu còth de Tenda e, suspresa, n'ètz pas mei en França mes qu'ètz tostemps en Occitania ! Qu'ètz en las Valadas Italianas, país de 175000 poblans. D'après las enquèstas, que son 40% qui parlan o comprenen l'occitan. Que i a hòrt de vilatjòts de montanha e n'ei pas tostemps aisit de batalar dab lo monde. Mes se v'i escadetz, que podetz escambiar pro aisidament e descobrir ua fòrma d'occitan qui, naturalament, e tira drin tà l'italian.

A Cuneo que parlan lo piemontés. Jo qu'avoï lo parat d'anar en un mercat e de batalar dab un òmi e la soa hilha. Qu'avoï l'impression d'estar en Gasconha dab las sonoritats e l'anar de la lenga. Que la gahatz de cap tà Venècia e que descobritz fòrmas dialectaus : lo piemontés, lo lombard, l'emilian romanhòl e de segur lo venèt.

Non coneishi pas vertadèrament la situacion linguistica de uei mes vint ans a, la populacion que parlava adarron. Qu'èra hèit tad arríder. Que parlavi un gascon basic, lo monde que m'espriavan... Que comprenèn haut o baish, abituats a la diversitat linguistica mes n'arribavan pas a saber d'on èri. Qu'èran estomagats en apréner que viení de tan luenh !

Qu'aví lejut un estudi suus dialèctes septentrionaus d'Italia e notat que n'i avè un qui hasè com lo gascon : emplegar la *h* en plaça de la *f* latina.

Arrepoèr : gormandèr

*Lo gat qui a començat de sorigar**

*Non se'n pòt pas estar **!*

* « attraper des souris » ** « ne peut plus s'en passer »

Arrepoèr deus interessants :

- tau vocabulari : *sorigar* qu'ei format en partir de la *soritz*. En gascon que trobam atau vèrbes expressius qui n'existeishen pas en francés.
- tà l'emplec d'aqueth vèrbe *està's* qui n'ei pas briga l'auxiliar costumèr. Que l'avem déjà estudiat. Au present, que's conjuga *que m'estau*, *que t'estàs...*
- tà la morala : lo qui atrapa un vici non se'n pòt pas liberar aisidament.

Atau que's pòt emplegar entà un mainatge qui a descobèrt la doçor deus bonbons. Que pòt aver tanben ua connotacion sexuau : lo gojat o la gojata qui comença de har l'amor...

Hular

- *Diga'm Jan, qu'èi entenut a díiser que lo ton navèth vesin èra drin especiau..*
- *Especiau, especiau... Pèc, òc, qu'ei !*
- *Pas pèc totun ?*
- *A mon praube, que't vau díiser : si avè còrns, que **hularé** !*

Hular que s'aplica entau bestiar : qu'ei dar còps de còrn. Còps que i avè, vacas qu'avèn aqueth vici de hular. Qu'èran sovent las vacas de tribalh* purmèr que las leitèras**qui èran bravas mei que mei. Que podèn hular de cap taus òmis e que disèn per exemple:

Aquera carronha de Hoisheta que'm volè hular !

Que hulavan tanben de segur de cap a d'autas vacas qui ne's deishavan pas har e que disèn :

Tè espia la Hoisheta e la Paleta que hèn a la hula !

Ua vaca qui avè aqueth vici de hular n'èra pas apreciada. Que la consideravan drin sauvatge, drin esvariada***. Qu'avem ua transposicion de cap taus umans. Aquera expression *si avè còrns, que **hularé*** que s'aplica a un òmi qui a un comportament qui n'ei pas normau : qu'ei agressiu, esvariat... e drin pèc !

* « vache de trait » ** « vache laitière » *** « affolée, détraquée »